

הרב יואל בן-נון

על חירות ועצמאות

יציאת מצרים כפולה הייתה, יציאה של הטכמת פרעה ויציאה של מלחמה. בל יטעה אותנו היקף המכות במצרים. עם כל עוצמתן, הן חלק ממשא-ו-מתן עם פרעה על תביעות מינימליסטיות, לגיטימיות לכאורה ("דרך שלושת ימים נלך במדבר, ובחנו...") (שמות ח' כג). אף הסכמו של פרעה, שניתנה בסופו של דבר, ליציאת בני-ישראל הייתה מותנית, לפחות פורמלית, בזמניות היציאה ובמשמעותו של פרעה על בני-חסותו. לא הייתה זו אלא יציאה טריוטריאלית-פיסית למטרות דתיות-فلתניות.

אילו יצאו בני-ישראל והיו פונים לארץ כנען בדרך המלך (זו שנקראת בהקשר זה "דרך ארץ פלישטים") במעברי הגבול הרשמיים, דרך המצדדות שהגנו על הדרך לאורכה - ייתכן מאוד שפרעה היה מקבל את המכב החדש ומנצל את בני-חסותו לטובתו, במקומות החדש. סוף-סוף, תמציתה של המדיניות המצרית הייתה - שליטה על ארץ כנען באמצעות בני-חסות שונים, שנלחמים בינויהם אך נושאים את עיניהם למצרים להתרבות פוליטית וצבאית. כך נהגו המצרים, למייטב דעתינו היום, מאז הממלכה המצרית התיכונה ועד עליית הפלישטים.

בני ישראל יכולו, אם-כך, לצאת לארץ כנען ולהישאר בני-חסותו של פרעה מלט מצרים במובן המדייני-חצבי, וקרוב לוודאי גם במובן התרבותי והדתאי, שהרי שליטה מדינית גוררת בדרך כלל גם השפעה תרבותית ודתית. בכל עת קשה, בכל סבך פוליטי, בכל מלחמה, היו נושאים את עיניהם לעוזרת מצרים ושבים אליה לבקש עזרה.

כל זאת - אילו הייתה יציאת מצרים מושלמת כבר בשלב הראשון של הטכמת פרעה, אילו הייתה כפופה לה ומ��פתחת בהתאם לה. אילו כך היה, קרובה הדבר שלא היינו יודעים כלל על יציאת-מצרים כתמורה בראשית דרכנו וכתעדות זהות לאומית לעמנו. איש לא היה טורח לכתוב קורותיה של גוראה מצרים אחת נוספת בעברית מגושן לכנען. גואל ישראל הוליך את עם העבדים במצעד חמוש אל הים, ככלומר, דוחק אל המלחמה הבלתי נמנעת עם פרעה. אם אין הם מסוגלים להילחם - עדיין - יילחם להם ה', ובלבך שייגלו במלחמה!

mplia איך רובנו מפרשין שהקב"ה ביקש למנוע מבני-ישראל מלחמה עם צאצם, "פָנִים יְנַחֵם הָעָם בְּرֹאשָׁם מִלְחָמָה וְשָׁבַו מִצְרָיִם". אילו זו הייתה הכוונה, כי אז נסלה מהמה זו "תָּזַק כְּדֵי דִּיבּוֹר", כשראו בני-ישראל את מצרים רודפים אחריהם למלחמה, על הים, וביקשו לשוב לעבדותם מיד. לאחר-מכן, בדרך המדבר ים-סוף, עד פגשו בני-ישראל את עמלק ונלחמו בו, ופעם אחר פעם ביקשו לשוב מצרים בנסיבות שונות. האם לא הייתה עדיפה בכלל זאת הדרך הקצרה, אחר שגם כך נמנעו מஸוב על עקבותיהם רק מכוח מגיפות ויסורים קשים?

ציונית להשתתת הכרה והסכמה של אומות-העולם. כשלעצמה, זהה שאיפה נכונה, בתנאי שאינו נשarra לבדה. אכן, ברגע שתמה מלחמת העצמאות החל המאמץ המחדש להשיג הכרה.

זהותם תמציתו של "תהליך השלום" - מהמשא-ומתן על שביתת האשך ב-49' ועד הסכמי השלום עם מצרים. אבל הסכנה הגדולה היא שמאז זה יתעלם מן העצמות וחיסכה לשוב אל התלות והחסוט. אחרי תש"ח התנהלה המאבק המדיני בძידה רבה על-פי עקרונות העצמות, ובהתאם לכך חושגו גם היישגים ניכרים בעניין הכרת העולם במצוות החדשה. הניסיונות לקרוע את הנגב, מקורות המים, לעקע את ישבוי הספר ולהזכיר את הפליטים - נכשלו! מלחמת ששת הימים, שהייתה לא רק השלמה המבצע האחרון של תש"ח, אלא גם גילוי מחדש של עצמות, ללא תמכות ובלא בריאות, בעמידה על הים, הולידה בקרבנו זם חזק של תביעה להכרה ערבית ובינלאומית... במצב הקודם! הנסיגה, לפחות חלקית, הפכה להיות מיסוחות המדיניות הישראלית - "סליחה שניעזרנו". מאז יוני 67' החלה באמת המגמה של התלות והחסוט להתחזק בקרבנו, בתור ויתור על עצמות מען ברית צבאית וכלכלית, בלתי-כטובה, עם אריה"ב (3).

עכמאות - אין פירושה בדידות או פרישה ממשחת העמים ואין פירושה - בקשת חסנות או יצירת תלות. עצמאות פירושה, למשל, קביעת ריבונות על עיר-הבריה בלבד פזילתה מהסתת לצדדים. מדו"ן נרגיל עולם ומלואו להתייחס אל מדינת היהודים באופן שונה מאשר לכל מדינה אחרת; יחסים דיפלומטיים מבוססים על הדידות בכל העולם. האם מדינה כלשהיא, ولو בעולם השלישי, תוכל לקבל שגרירות בעיר משגנית תוך פסילת עיר-הבריה? אם תזע כל מדינה שישחטים אתינו פירושם הכרה בבירושלים, אולי יהיה לנו קצת פחדות ישראלים ברחבי העולם, אבלروب זידינו יקבל בהבנה את הכרעתנו. אפילו הערבים נשענים בעניין זה על היסוסינו. מדו"ן נשחק להחזיק משלחות בלתי רשמיות במדינות שאין רוצות להכיר בנו? (4).

תקופות עצמאיות לא תלות וחסותו היו מעתות פאוד בוטולדינהו: מי זור ושלמה, מי ייחושפט אחראב, מי עוזיוו - ולבעם חשי, מי חזקיהו, מי אישיהו, חילק מימי בית חמונאי בתקופות הללו פרורה שהיותם כלכליות ומוסריות. והרצו "לשוב מצרים" נכר פעמים רבות בתורה (במדבר י"ז-ג', דברים י"ז ט', ועד מקרים ובבטיים אחרים). נסיתו זו ניכרת גם בימי אמשון ונוכחות היבאים (למשל: ישעיהו לא-לא; חז"ל, ט, י"א; קדמיהו ב'). מאUCH גדול מכך לחשתורן מנהgalות כמעט שלא נעשה אף על ידי זורבל עזרא בזמנם, ובימינו. ר' יעקב עמדין מאשים את אוון הגלות וצרתיה בפתחת הגלות של ישראל ובקומו בה (ראה הקדמה לסדרו "בית יעקב") - סולם בית אל.

ייחודה המקבי חוץ לשלל של הורות דתיות ולאותיות יהודיות ומונחים ימיים כלבי משפחתו ולא במקורה; מכורח אישיותו חמיווזת ומחגיגתו הוויזואלית והציבאית ניכיל את המלחמה נגד הפלוקרים רק בשדה הקרב. בתהומות הפלוקרים כותבת עם רומא, אמיהויות הפלוקרים. הורות המקבי לא שחרת - בשים צורע - בתכלי הפלוקיטיים הפלוקרים עצמהם בפי שעשו אחויו אויריאן. בז'אן כללוואים את קדשות עזרא, קדשות בית עזאי, ובובטשטי על נכחות יהודית חזקה ואל על כיבושים וריבונותם. ובurbans (סוכן פ"א מחלצת מורמה סוכן פ"א מחלצת בית הבוחרה) שabajoth בין ימי ערוא לאימי היחסונוגאים. אמנים מתרבמים (הלהבות מגילה והונוכה פ"ג ח'זון) ומרשיין (להוג פרק ב') עלול תפיסה אחרת, לפחות חזרה מלחת לישראלי ולפי רשיי אף חורה שכינה למקומה בימי החשמונאים. העובץ אמר בפירוש כי בימי החשמונאים הורות למקומם קדרות ואשנות (מור וקוצעה ח'ב, קווטרנש שב' א'ז). על פי זה טענו הכתמים אוחדים בימינו לשובו צדול במשיחי בתהשייה ובתוהו יהודיות קדרות ואשנות, ככינויו יושב דוד (ראה הקדמה רבך, רצובלב לזרם אוציאו - אוצר התהומיות), אלא שחכם יונן גולדמן יאן.

מפליא עוד יותר, שאין שמיים לב לדברים המפורשים בתורה, בנכאים ובדברי חכמים, לפיהם "שיבה למצרים" - פירושה בקשת עוזה, חסות ויצירות תלות, ולאו דויניה שארה ובינויויגאלית. כך נאמר במפורש בפרשת המלך (דברים י"ז טו):

ואמנם מי שאינו מבין זאת בתורה ישמע זאת מפי ישעיהו הנביא (لتשומת ליבם של "אוהדיי" ישעיהו שבקרבו), אשר ספר יהושע גורם להם אין-נוחות: "הוי היורדים מצרים לעזרה על טוסים ישענו, ויבתו על רכב ועל פרשים כי עצמו מאד ולא שעו על קדוש ישראל ואת hei לא דרשו" (ל'א). "ההולכים לרדת מצרים ופי לא שאלו, לעוז במעוז פרעה, ולהסוט בעל מצרים. והיה לכם מעוז פרעה לבשת, והחשות בצל- מצרים לכלהמה" (ל'ב-ג).

דברים אלה כוונו לחזקתו, המליך הצדיק אשר מרד באשר תנך הישענות על עזרת מצרים והתרחקות מהנבייא שתמך בו עד אן.

וכן מי שחופץ לקבל זאת מפי ר' שמעון בר יוחאי אמרה: "בשלשה מקומות הזהיר המקום לישראל שלא לחזור למצרים. שנאמר - כי אשר ראיתם את מצרים הוי לא תסיפו לראותם עוד עד עולם"; ואומר: "לא תסיפון לשוב בדורך הזה עוד"; ואומר: "בדרכ אשר אמרתיך לך לא תסיף עוד לראותה: בשלושת חזרו שם ובלושות נפלו. הראשוונה - בימי סנחריב, שנאמר (ישעיהו ל"א): 'יהו הירדים מצרים לעוזה עלסוסים ישענו'; השנית בימי יוחנן בן קרחה; והשלישית בימי טורביינוס (כגראה טוריינוס, קיסר רומי)" (2).

כואן בדיקת מתחילה הבעיה שלנו - מה עושים אנחנו בעצמאותנו? החתירה להציג הסכמה בינלאומית, הכרה ולגיטימציה, למדינה שנולדה במלחמה, יונקת בדרך כלל את כוחה מיציאת מצרים הראשוונה, מהמצהרת כורש, ומשלואה דורות של פעילות

ג. מן הרואין לעיון ביפויו והרמב"ן על אמר. אלול שיטת חז"ל בורה, האיסור הוא כפוף, גם בנווג לעוניגי גאוות ומשחתת המידאות וגם בנווג לעירות תלות ווסות. כל תח שיק גם לצורך שטבקח חשות מצרית ושאילו מארץ מושאל גם ליחס חירך לשבת שם דברי האושלמי בסוכה פ"ה ה"א מוכחים.

בדברי רשבבי נראית כי מודיעתו שלמה לא עבר על האיסור "לשוב מצריי" וככארות חזבאלם מונחים לדיעת החכמים כי שלמה עבר על שלושת החלוצים של פרשות המלך (טהודרין כ"א עמי ב' תעה). שלמה עבר על האיסור להתגנאות ברכוב סתום ורבוכב גובל לא "שב מצרים". מערם, בדעתו ההורא, לא עלהה על שלמה ואילו אף היה לו הימור בכוון העמיטונו. וזהו שיטת הסבירה שלמה עשה הימור לעצמו מזוזה. סברתו שזו היא המשפע על מצרים ולא שטרוטים תשפיעו עליו.

ראיה לביר, גנישלאים חורייגים עם בת פעה. מועלם לא נגנה בת פרעה לאיש זו (ראה החומר במכתבי תל אל עמרנה ומואמר על אל מלט בט ספר "ביבי בית ראשוי" עמ' 36).

לדיעת אפללו עזצטנו של שלמה לא יכול היה למגען תלות תרבותית והשפעה שלילית.

הרבב"ם פוסק: "כש שאין מוכרים לעכו"ם דברים שמוכיחין בהן ידיהם לעבותות-כוכבים, כך אין מוכריין להם דבר שיש בו נזק לרבים כגון דובים ואריות, וכלי זיין, וכבלים ושלשלאות, ואין משחיזין להם את הזין. וכל שאסור למכור לעכו"ם אסור למכרו לישראל החשוד למכור לעכו"ם, וכן אסור למכור כל נזק לישראל ליסיטים. היו ישראל שוכנים בין עכו"ם, וכרכתו להם ברית, מותר למכור כל זין לעבדי המלך וגיסותיו מפני שעושים בהם מלחמה עם צרי המדינה להצלחה, ונמצאו מגינים علينا, שהרי אנו שורין בתוכס" (הלי עברות-כוכבים פ"ט, הלכות ח-ט).

האם כל עסקאות הנזק שלנו עומדות בקריטריונים אלה? ואם לאו - איה הנציגים הדתיים, איה הרבניים, איה כל האנבקים על אופיה היהודי של מדינת-ישראל - מודיעו תשאירו במאזוזה זו לכל הדוגלים בנסיגת ובויתורו האם נוטר על הרעיון ועל ההלכה הזו בכל מקרה שבו צחים שיקולים כלכליים ופוליטיים קצרי-טווח, כפי שעושים בגרמניה ובארה"ב האם הרוויחו בסוף של דבר מעיסקות מופוקפות אלה? האם לא הפסדו הרבה יותר לטוח ארך (אייראנגייט)?

עצמות מחיבת בכל התחומים (6). היא אינה מתנה. אנו נלחמים ונרגים על שמייתה. אבל אנו זוקקים להנאה שתחול מ"לשוב מצרימה", שתחרור אל הדרך העולה, אל שיר המעלות.

(פרק מתוך ספרו של הרב יואל בן-טун, שעניינו לפאת בקרוב בהוצאה "מעלה")

אם אנחנו מעדדים יהסים "מיוחדים", יוצאי-דופן, עם מדיניות היהודים, כיצד נתפלא על האנטישמיות האנטי-ציונית שעולה כפורה בכל העולם? תמיד היה יחס "מיוחדי" בין הפורעים לבין הקורבנות - האם אנחנו מוכנים נפשית לנתק שלשלת זו? להכיר סוף-סוף בעצמנו בעצמאותנו? גם הוותיקו? מדוע אנחנו מקיימים מגעים בלתי-רשמיים עם כל מי שטוטר על פרצונו באופן רשמי?

"מצרים של אורה"ב"

כאשר אחנו בני-ישראל דבקים במרכז הגלות, האם צריכה גם מדינת ישראל להיות חלק בלתי נפרד מחזית המלחמה של "הdemokratia המערבית"? זהו טירוף ממדרגה ראשונה להשכיר את צה"ל לשם תיאום אסטרטגי עם האינטלקטים האמריקניים, אשר ינטו אותנו ברגע שהחשבו הנס יורה להם כי לא כדאי עז. בירת-החסות עם אורה"ב חמורה בעניין לא פתונות, ואולי יותר מאשר הנסיגה מסיני בתוקף הסכמי קמפ-דייואיד, או כל נסיגה אחרת. עצם הצורך בחסות אמריקנית להסכם כזה בין שתי מדינות ריבוניות - הוא הוכחה הטובה ביותר לאפסותו של הסכם זה. אחנו בעצמנו, לאחר שasadאת בא אלינו לירושלים והכיר בנו הפכנו את קערת העצמות על פיה ורצנו לשאל את "הפרץ" אם טובה תוכניתנו בעניינו, במקום לנחל משא-ומתן עצמאי בין ישראל למצרים (5).

האם יש מנהיגות פוליטית שמצויה דרך היצוע האמריקני שמחסל את עצמאותנו בשיטתיות? דרך של בניית צבא, שיחזור לעמדות על רגלי עצמו? ומשק כלכלי שיימוד על רגלי עצמו? או שהיא המפלגה או התנועה, שתחרור על דגלן נאמנות עצמאית עם היהודי ולמדינתו, לטכני ההישרדות והעליה של שARIOT הגולה היהודית, תוך עבודה קשה של כל אלה שכבר עברו את הים האין זו הגלויות של הבתחת החסות ו"החמים הטוביים"?

ומה עם סחר הנזק?

עצמות פירושה גם זהירות מבעל-ברית מפוקפים שגוררים אותנו לתהומות בלתי-מושערים. لأن גרוו אותנו הפלגנות לבנון כבר ברור כלכ. האמנס ממשיכים אצלנו לספק נזק לגורמים מפוקפים בכל העולם?

5. המלחמה היהודה שבחה עמדו לבדו לא תמכח בינהו מלחמת כלל - הייתה מלחמת ששת הימים. צרפת הסתלקה מטבחית עמו עבר הפלחתה. ארץת חבירת ואנגליה עמדו מן הצד. חסם המולא של מלחמת ששת הימים הותבעה בראש וראשונה בחסתלקות מצרים. ובכך ישראל שורה את המצור וניצחה בשעה ימים. שררו ירושלים וארץ ישראל היו חותומות.

6. בשנים האחרונות הפחח החישנות על אורה"ב למוקד המדיניות הישראלית. סייע חז' (כמו מליאדרים), מזכיר הבנת אסטרטגי, תמרונים מושפעים, שיתוך פעולות במלחמה הכוכבים - כל אלה הם שלבים לעבר شيء גודלים יותר. יאטם גם רפלקסים כלפיו החפות. מידות עצמאותנו חכללית והמדינה נמצאת היום בסיכון שאלה מודול.